

SPROGSTART 1-3 ÅR

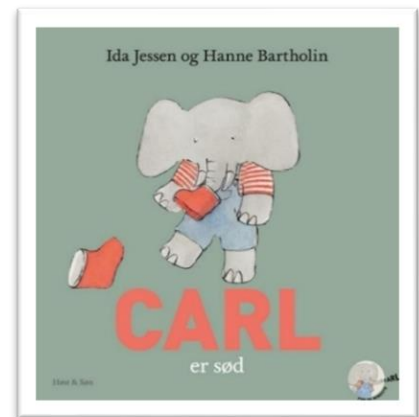
Trin-for-trin

Carl er sød af Ida Jessen & Hanne Bartholin (2018)

Tema: Følelser

Billedbogen *Carl er sød* er valgt, da temaet følelser er genkendeligt for børnene, og fordi netop litteraturen gennem både ord, billeder, leg og samtale kan hjælpe børnene til at genkende og sætte ord på de følelser, som de oplever i deres hverdag.

Sprogligt fokus: Lydlig opmærksomhed, ordforråd, skriftsproglige kompetencer og narrative kompetencer.

Det finder du i sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til sprogstartsposen
- Billedbog: *Carl er sød* af Ida Jessen & Hanne Bartholin
- A3-kopi af billedbogen
- Ark: Fokusord, billedbogssnak, sproglege
- Konkreter: Elefant
- Fotos: Elefant, børn, der udtrykker forskellige følelser (6 stk. til Story Sequencer og 6 stk. til terning)

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Spejl - eller kameraet på en iPad
- Gummistøvler

Sprogstartsmaterialerne må kun bruges under opsyn af en voksen.

Ugens indhold

Dag 1:

Højtlesning og fokusord for alle børn i gruppen, ca. fem børn.
Tid: Ca. 20 minutter.

Dag 2:

Guidet læsning og billedbogssnak. Børnene deles i to eller tre grupper efter dit kendskab til børnene.
Tid: To til tre gange ca. 20 minutter.

Dag 3:

Fælles oplæsning og sproglege. Børnene deles i to grupper efter dit kendskab til børnene.
Tid: To gange ca. 20 minutter.

SPROGSTART 1-3 ÅR

Dag 1 - Carl er sød

Det finder du i sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til sprogstartsposen
- Billedbog: *Carl er sød* af Ida Jessen & Hanne Bartholin
- A3-kopi af billedbogen
- Ark: Fokusord
- Konkreter: Elefant
- Foto: Elefant

Ting og sager, du selv skal finde

- Gummistøvler

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om forsiden og bagsiden, fortæl om forfatter og illustratør. Fortæl om bogens ryg. Hvad mon billedbogen handler om? Tal om billedbogens titel.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om følelser. Kan I nævne nogle følelser? Man kan være glad, sur og ked af det.

Læs billedbogen to gange. Første gang med læseoplevelsen i fokus. Anden gang taler I om fokusord for hvert opslag. Brug billedbogens illustrationer til at understøtte fokusordene og konkreter fra sprogstartsposen til visualisering af billedbogen. Sæt en bevægelse på ordet, når det er muligt. Vis læseretningen og peg på bogstaverne, mens du læser.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Læringsstigen

Gør-det-sværere-strategi

Forudsige: Hvis nogen hjælper dig med noget, der er svært, hvordan får du det så?

Generalisere: Carls gummistøvler er røde. Kan du nævne andre røde ting?

Argumentere: Hvorfor tror du, at Carl synes, at gummistøvlerne er dumme?

Gør-det-nemmere-strategi

Giv svaret: Albert hjælper Carl med gummistøvlerne. Hvem hjælper Carl med gummistøvlerne?

Hjælpes ad: Snablen er Carls næse. Skal vi hjælpes ad med at pege på den?

Begrænse valg: Synes Carl, at det er nemt eller svært at tage gummistøvler på?

SPROGSTART 1-3 ÅR

Dag 2 – *Carl er sød*

Det finder du i sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til sprogstartsposen
- Billedbog: *Carl er sød* af Ida Jessen & Hanne Bartholin
- A3-kopi af billedbogen
- Ark: Billedbogssnak
- Konkreter: Elefant
- Foto: Elefant

Ting og sager, du selv skal finde

- Spejl - eller kameraet på en iPad
- Gummistøvler

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om følelser. Kan I nævne nogle følelser? Følelser fortæller om, hvordan man har det. Man kan være glad, sur og ked af det.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad billedbogen handler om.

Læs billedbogen og inddrag børnene i genfortælling af billedbogen undervejs.

Billedbogssnak. Brug billedbogens illustrationer samt konkrete fra sprogstartsposen til at understøtte samtalen. Spørgsmålene følger billedbogens opslag.

Syng andet vers af *Sprogstartssangen*.

Et lille tip

Kender du *Filmstriben*?

Filmstriben er bibliotekernes digitale filmtilbud og kan bruges af alle, der er oprettet som bruger på deres lokale bibliotek. Find filmen *Hvem er sød?* på *Filmstriben* og tal om følelser.

SPROGSTART 1-3 ÅR

Dag 3 – Carl er sød

Det finder du i sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til sprogstartsposen
- Billedbog: *Carl er sød* af Ida Jessen & Hanne Bartholin
- A3-kopi af bogen
- Ark: Sproglege
- Konkreter: Elefant
- Fotos: Elefant, børn, der udtrykker forskellige følelser (6 stk. til Story Sequencer og 6 stk. til terning)

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Spejl - eller kameraet på en iPad
- Gummistøvler

Det skal du gøre!

Syng 1. vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om følelser. Kan I nævne nogle følelser? Følelser fortæller om, hvordan man har det. Man kan være glad, sur og ked af det.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad den handler om.

Læs billedbogen. Inddrag børnene i genfortælling af billedbogen.

Sproglege. Orienter dig i sproglegene og vælg mindst to sproglege, som passer til børnegruppen. Lav gerne flere, hvis I har lyst og ekstra tid. Forbered dig på forhånd på legen. Brug billedbogen som udgangspunkt for sproglegene, da de omhandler billedbogens tema. Legene giver børnene mulighed for at høre, se, gøre og røre ord i nye sammenhænge.

Syng 2. vers af *Sprogstartssangen*.

Litteraturforslag

- Kathleen Amant: *Hold op med at skrike, Anna.* (2017)
- Linne Bie: *Lille Lars er glad* (2014)
- Lene Fauery og Kirsten Raagaard: *Anton og Dino* (2006)
- Ida Jessen og Hanne Bartholin: *Carl er gul* (2018) *Carl er gavmild* (2018) *Carl er Carl* (2018)
- Mervi Lindman: *Buller er vred* (2018)
- Birde Poulsen: *Får lille krokodille en ven* (2012)
- Liesbet Slegers: *Venner* (2010)
- Jakob Martin Strid: *Mimbo Jimbo finder en ven* (2016)
- Stina Wirsén: *Hvem er sur?* (2017)

2019

SPROGSTART 1-3 ÅR

Fokusord til *Carl er sød*

Elefant: Hvilket dyr er Carl? Hvordan kan man se, at Carl er en elefant. Brug illustrationen og tal om snabel, farven grå, etc. Brug elefanten fra sprogstartsposen og tal om elefanter.

Morgen: Gab og stræk jer. Hvordan kan man se, at det er morgen? Er solen eller månen fremme på himlen, når det er morgen? Hvad tager du på om morgenen? Hvem hjælper dig?

Gummistøvler: Carl kan ikke få gummistøvlerne på. Find gummistøvlerne og prøv dem. Hvilken farve har gummistøvlerne? Har de samme farve som Carls gummistøvler? Hvornår tager du gummistøvler på? Tager du gummistøvler på, når det regner, eller når solen skinner?

Hjælper: Albert hjælper Carl med gummistøvlerne. Hvem hjælper dig med gummistøvlerne? Hjælper du nogen med at tage gummistøvler på? Hvad kan du ellers hjælpe med? Måske får du børnene til at hjælpe dig eller ét af de andre børn med at tage gummistøvler på.

Leger: Se, Carl og Albert leger. Hvem leger du med? Hvad kan du bedst lide at lege?

Hopper: Carl og Albert hopper i vandpytter. Vis hvordan man hopper. Kan du hoppe på et ben? Se, de hopper i vandpytter. Kan du lide at hoppe i vandpytter?

Råber: Albert råber. Demonstrer, hvordan man råber, råb: *Nu skal du sige det samme som mig!*

Sød: Hvordan er man sød? Se, Albert hjælper Carl med at tage gummistøvler på! Er Albert sød eller dum, når han hjælper Carl? Se, Albert leger med Carl. Er man sød eller dum, når man leger med nogen?

Driller: Albert driller Carl, fordi han ikke kan sige gummistøvler. Prøv at sige gummistøvler.

Dum: Hvordan er man dum? Hvis man driller nogen, er man så dum eller sød? Tal om kropssprog.

Venner: Carl og Albert bliver venner igen. Hvordan kan man blive venner? Carl og Albert krammer. Har du en ven, som du leger med/krammer?

Ler: Carl og Albert ler. Vis hvordan man ler. Hvornår ler du ?

2019

SPROGSTART 1-3 ÅR

Billedbogssnak til *Carl er sød* – peg i bogen undervejs

Hvilket dyr er Carl? Hvordan lyder en elefant? Hvad har Carl på snablen? Hvor skal gummistøvler sidde? Hvad for noget tøj har Carl på? Hvad bruger Carl snablen til? Vis, hvordan du tager tøj og støvler på.

Peg på Carls snabel. Peg på Carls ører - hvor er dine ører? Synes Carl, at det er let eller svært at tage gummistøvler på? Hvilken farve er Carls gummistøvler? Hvad kalder Carl gummistøvlerne Hedder det *dummidøvler* eller *gummistøvler*?

Peg på Albert. Hvad gør Albert? Hvem hjælper Carl med gummistøvlerne? Hvem er sød? Carls gummistøvler er røde. Hvilken farve er Alberts gummistøvler?

Carl og Albert leger. Hvad laver de? Hvor hopper Carl? Vis, hvordan man hopper. Hvem leger Carl med? Hvad kan Carl lide at lege? Peg på den store elefant. Peg på den lille elefant.

Albert råber. Er stemmen lille eller stor, når man råber? Hvad sker der med vandet, når elefanterne hopper?

Se, hvad gør Albert? Albert kravler. Vis, hvordan man kravler. Hvad gør Carl? Han ligger på Alberts ryg. Hvor er din ryg?

Carl synes, det er svært at sige gummistøvler. Kan du sige gummistøvler? Kan I ligge som Carl - på ryggen, løft benene op og tag armene ud til siden.

Albert siger Carl er dum, er det sødt gjort? Synes du, Carl ser sur eller glad ud? Hvordan ser du ud, når du er sur? Snak om, hvordan munden og panden ser ud, når man er sur. Brug eventuelt spejlet - eller kameraet på en iPad. Hvem er dum? Hvorfor? Albert driller Carl. Driller du sommetider? Hvem, hvornår, hvordan? Er der sommetider nogen, der driller dig? Hvem, hvornår, hvordan?

Carl og Albert giver hinanden et kram. Kan du give mig et kram? Bliver man glad eller sur, når man får et kram?

Hvad laver elefanterne her? De ler begge to. Hvordan lyder det, når man ler? Ler man, når man er glad, eller når man er ked af det? Hvorfor ler Carl og Albert? Hvordan ser du ud, når du er glad. Henled børnenes opmærksomhed på mund og pande. Brug eventuelt spejlet – eller kameraet på en iPad.

2019

SPROGSTART 1-3 ÅR

Sproglege til *Carl er sød*

Sproglege

Leg elefant: Kan I huske, at Carl både var en glad og en sur elefant? Lav en snabel som en elefant, tramp som en sur elefant og trut som en glad elefant. Kig i spejlet, imens I laver glade ansigter og sure ansigter. Hjælp hinanden med at benævne følelsen.

Kast en følelse! Sæt fotos af børn, der udtrykker forskellige følelser i skumterningen. Lad børnene slå med terningen og efterligne og sige den følelse, billedet udtrykker.

Sproglege – med digitale læringsmaterialer

Talende æsker: Elefantens efterfølger. Indtal på forhånd de følgende 3 ting, som I skal gøre, når de talende æsker bliver åbnet: *Gør det samme som elefantens efterfølger. Nu skal vi trampe som sure elefanter! Nu skal vi hoppe som glade elefanter! Nu krammer vi hinanden som søde elefanter!* Hjælp hinanden med at åbne æskerne og gør det, de siger!

Story Sequencer: Sæt fotos af børn, der udtrykker forskellige følelser i Story Sequenceren. Brug fotos fra sprogstartsposen eller tag selv fotos af børnene og sæt dem i Story Sequenceren. Indtal ordene, der passer til følelsen. Eller få barnet til at indtale ordet, der passer til det enkelte foto.

Endnu flere sproglege – inde & ude

Leg elefantens efterfølger udenfor. Lav variationer med de forskellige følelser. Tramp, som sure elefanter. Trut, som glade elefanter, etc. Måske leger I legen i vandpytter på legepladsen - eller laver vandpytterne selv. Hop i vandpytterne med eller uden gummistøvler på.

Syng sangen *Du skal klappe, hvis du er i godt humør* med bevægelsesord fra billedbogen. Trampe, hoppe, kravle, kramme, ligge og le. Måske finder I selv på flere bevægelsesord.

2019

